

Bc. Jitka Bártová: Absolutní sluch v teorii i praxi

Posudek oponenta diplomové práce

Jitka Bártová si zvolila pro svou diplomovou práci mimořádně náročné téma, které vyžaduje velmi dobrou orientaci v oblasti hudební psychologie, a navíc je velmi málo zpracováno v české hudebně psychologické literatuře. Autorka proto musela z větší části vycházet z literatury zahraniční. Souhlasím s tím, že vzhledem k obtížnosti tématu, velké šíři možných aspektů, a především možnostem diplomové práce se vzdala vlastního výzkumu a omezila se na shrnutí poznatků dostupných především v anglosaské literatuře. Tato okolnost se ukázala na jedné straně zásadním přínosem v tom, že její práce podrobně seznamuje českého čtenáře se současným stavem výzkumu absolutního sluchu v zahraničí, a to v míře, která dosud pravděpodobně nebyla v češtině publikována. Čtenář se může v práci informovat o pohledech na absolutní sluch z různých úhlů a o jeho možných vztazích k dalším aspektům lidské psychiky. Mnohá zjištění byla pro mě zcela nová a poučná, např. skutečnost, že v procesu stárnutí dochází u jedinců obdařených absolutním sluchem k posunu vnímání výšky tónu směrem vzhůru až o půltón. Z pozice autora textu bych se raději vyhnul kapitolám, které zahrnují anatomicko fyziologické aspekty procesu slyšení. Hudební teoretik bez lékařského vzdělání se zde ocitá na velmi tenkém ledě. (Srov. kap. 3, nebo formulaci: funkční zobrazení mozku ukazuje zapojení levého zadního dorsolaterálního frontálního kortexu a planum temporale, o kterých je známo..., s. 46)

Úzká vazba na anglicky psanou literaturu se na druhé straně ukázala limitujícím faktorem, a to pokud jde o jazykovou stránku překladu do češtiny. Autorka se sice podle mého názoru velmi dobře vyrovnala s terminologickou problematikou, velmi sporná je však stylistická, a někdy i gramatická a pravopisná úroveň textu. Ta se v posledních kapitolách postupně zhoršuje, což podle mého názoru svědčí o chvatu, v němž se autorka snažila dovést práci do cíle ve stanoveném termínu. (Srov. např. s. 54.) V některých částech práce mi dokonce připadá, jako by autorem textu byl cizinec překládající anglický text do češtiny.

K obsahové stránce mám tyto připomínky:

- V Úvodu jsou stanoveny hypotézy, v závěru však není jednotlivě uvedeno, zda se potvrdily, či nikoli.
- V kapitole 1.2. měla autorka uvést a charakterizovat nejdůležitější tituly, z nichž čerpala.
- Nejasné je sdělení, že charakter alikvotních tónů odpovídá barvě tónu (s. 12) a že trvání (tónu) je dáno délkou kmitání dělesa. (s. 11)
- Tóny d1 a a1 tvoří interval čisté kvarty? (s. 65)
- Opravdu je udávané rozpětí výskytu absolutního sluchu v populaci od 0,01% po 18%? (s. 21)

Formálně má práce velmi dobrou úroveň; pouze připomínám, že

- úvod se obvykle nečísluje,

- poznámky pod čarou jsou samostatným větným celkem, který by měl začínat velkým písmenem a končit tečkou.

Kruciálním problémem práce je její jazyková stránka. Stylisticky a gramaticky nesprávných vět je nepočítatelně. Rád bych věřil, že nejsou důsledkem autorčiny vyjadřovací nedostatečnosti, ale že vyplývají většinou z nedokonalosti překladu.

- Velmi časté jsou špatné pády ve slovních spojeních, např. Zatímco fyzikální stupnice absolutních výšek tónů vyjádřenými jejich frekvencí je spojitá... (s. 13), odchylka způsobená technickými podmínky (s. 43), absolutní výška tónu je dovozena jeho frekvence (s. 12), liší se výsledky výzkumu u lidí různých zemí, např. experimentem dokázání Angličané a Kalifornané. (s. 40)
- Někdy jsou formulace obsahově nejasné a zavádějící, např. Někteří jedinci získají absolutní sluch velmi brzy a nikdy jej neztratí. Stane se tak díky jejich sluchové dispozici umožňující zachovat si absolutní charakter sluchu navzdory všeobecnosti relativní hudby. (s. 29) Absolutní sluch je prvkem řeči analogický ostatním prvkům jako například druh samohlásky. (s. 50) Měla jsem možnost zhlédnout obrazový záznam demonstrace poznávání absolutní výšky člověka, který se tomu sám učil. (s. 68) Je nám známo mnohé o lidské sluchové dráze. (s. 30) Jedna skupina mluvila výborně anglicky a často velice špatně anglicky, druhá mluvila plynule vietnamsky a jen trochu anglicky. (s. 40)
- Veliké množství chyb se týká interpunkce.
- Zvláště překvapivé u vysokoškolačka jsou hrubé chyby gramatické a pravopisné: Tyto skladatelé (s. 54), nabití absolutního sluchu (s. 59), dodatečné testy prověřovali (s. 61), zkoumané osoby podstoupili (s. 63), tato okolnost hraje svojí roli (s. 67), děti by se zúčastnili (s. 69).

Závěr:

Obsahově považuji práci za mimořádně zajímavou a přínosnou, její úroveň je však zásadním způsobem devalvována jazykovou stránkou. Přes všechny uvedené výhrady ji **doporučuji k obhajobě.**

V Praze 5. 8. 2015

Prof. PhDr. Stanislav Pecháček, Ph.D.